

SCHOLARS AT RISK

SWEDEN SECTION

Rutin för fördelning av medel inom ramen för svenskt stödprogram för forskare från Afghanistan med finansiering från Sida 2021-2025

Bakgrund

Scholars at Risk-Sverige (SAR-Sverige) har ett trettiotal medlemmar där majoriteten är svenska lärosäten. Intresset för att ta emot riskutsatta forskare har ökat i takt med det ökade behovet av skydd för forskare i länder där den akademiska friheten blir alltmer begränsad. För att svara mot behovet av stöd för riskutsatta forskare från Afghanistan kopplat till talibanernas maktövertagande har den svenska sektionen sökt och beviljats medel från Sida. Rutinbeskrivningen har tagits fram för att säkerställa att finansieringen både används på ett effektivt och transparent sätt samt för att undvika eventuella intressekonflikter.

Rutinbeskrivningen har uppdaterats per 24-08-23.

Medel från Sida

Sida beslutade att avsätta 17 miljoner för det föreslagna stödprogrammet för riskutsatta forskare från Afghanistan, ett belopp som därefter har nedjusterats till 15 miljoner med anledning av Sidas budgetneddragningar. Medlen möjliggör för SAR-Sveriges medlemmar att söka delfinansiering med upp till 70% av kostnaderna för mottagande av SAR-forskare från Afghanistan vid det egna lärosätet. Medlen får användas till lönekostnader för SAR-forskaren, kostnader för overhead på alla nivåer (enligt SUHF-modellen) ett eventuellt resebidrag för att täcka kostnaden för resa till Sverige samt kostnaden för revision.

Ursprungligen var Sidas medel tillgängliga från 2021-12-01 till 2024-12-31.

Sida godkände under vårterminen 2024 en förlängning till 2025-12-31.

Medelsförvaltare

Göteborgs universitet (GU) fungerar som medelsförvaltare. Medlen från Sida utbetalas på årlig basis till GU baserat på en arbetsplan inför kommande år (deadline 15 december inför kommande år med undantag för första året (2022)). GU ansvarar för att årligen lämna in en verksamhetsrapport, finansiell rapport och revisionsrapport (deadline 30 april efterföljande år med undantag för 2022 då ingen redovisning krävs). Medelsförvaltarens åtaganden finns specificerade i *Överenskommelse mellan Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) och Göteborgs universitet angående Svenskt stödprogram för forskare från Afghanistan 2021-2024. Sidas insats nr.15323*

Process

1. För att säkerställa en effektiv process förmedlar samordnaren för SAR-Sverige möjliga kandidater från SAR till alla de svenska lärosäten som anmält intresse för att stå värd för forskare från Afghanistan. Lärosätena ges en veckas svarstid för att ta ställning till om de är preliminärt intresserade av någon av kandidaterna.
2. Samordnaren för SAR-Sverige meddelar SAR vilka lärosäten som är intresserade av vilken kandidat.
3. Dialog inleds direkt mellan SAR och det möjliga värdlärosätet. Samordnaren för SAR-Sverige, samt övriga lärosäten intresserade av samma kandidat hålls uppdaterade om utvecklingen.
4. Lärosätena har nu möjlighet att begära ut fördjupad information om kandidaten samt möjligtvis också genomföra en intervju (om säkerhetsläget tillåter).
5. Letter of Offer upprättas för den kandidat som lärosätet vill erbjuda en placering. Lärosätet bör i detta läge dubbelkolla att det finns kvarvarande medel inom stödprogrammet samt

SCHOLARS AT RISK

SWEDEN SECTION

säkerställa att lärosätet själv kan bekosta minst 30% av kostnaderna.

6. Letter of Offer förmedlas till SAR som förmedlar brevet till kandidaten. Av brevet ska senaste svarstid framgå.
7. Så snart som man kommit överens med en forskare kan mottagande lärosäte ansöka om delfinansiering inom ramen för *Stödprogrammet*. Se mer information nedan.
8. När man kommit överens med en forskare ska också ett mottagningsavtal upprättas för att forskaren ska kunna ansöka om uppehållstillstånd som forskare. Övriga praktiska förberedelser bör också inledas (bostad, arbetsplats, ansöka om samordningsnummer, ev. skola för medföljande barn mm)

Ansökan

Ett lärosäte som är intresserat av att ansöka om delfinansiering för mottagande av SAR-forskare genom *Stödprogrammet* ska uppfylla följande kriterier:

- Vara medlem i Scholars at Risk och således också i SAR-Sverige
- Ha fört en dialog med SAR:s huvudkontor i New York rörande mottagande av en specifik forskare från Afghanistan. Man kan inte söka medel inför att man ska påbörja en matchningsprocess, utan man måste ha kommit överens med en kandidat.
- Forskaren ska erbjudas en så lång anställningstid som möjligt beaktat behovet hos forskare från Afghanistan. Anställningstiden bör uppgå till minst 11 månader. Det finns möjlighet att ansöka om medel för en förlängning så länge denna ryms inom projektperioden för stödprogrammet.
- Kunna samfinansiera forskaren med minst 30% från det egna lärosätet.

Lärosätet kan ansöka om finansiering för en forskare som uppfyller följande kriterier:

- Forskaren måste lägst ha en masterutbildning, men gärna en forskarutbildning samt ha varit verksam inom högre utbildning i Afghanistan innan talibanernas maktövertagande.
- Forskaren ska vara bedömd som SAR-forskare av SAR, dvs vara riskutsatt samt uppfylla kraven som aktiv forskare.
- Forskaren kan antingen befinna sig i Afghanistan eller redan ha lämnat Afghanistan och befinna sig i tredje land. Dock är *Stödprogrammet* ett gensvar på talibanernas maktövertagande i Afghanistan och den akuta kris som uppstått i samband med det. Programmet riktar sig därför inte till forskare från Afghanistan som under flera år redan befunnit sig utanför Afghanistan. Ett lärosäte kan också söka finansiering för en forskare som redan haft en placering vid ett annat svenskt lärosäte genom *Stödprogrammet*.

Ansökan ska göras på särskilt framtagen blankett innan anställningen påbörjas, och av ansökan ska följande framgå:

- En kort beskrivning av forskaren samt av mottagande forskarlag/institution. Beskrivningen ska på ett tydligt sätt lyfta fram kopplingen mellan forskaren och forskarlaget/institutionen och hur institutionen kan bidra till att forskaren fortsätter att växa som forskare. Av beskrivningen ska också den föreslagna anställningens start- och slutdatum framgå.
- En sammanställning av kostnader för mottagandet av forskaren. I sammanställningen ska följande kostnader redovisas; lön, overheadkostnader på alla nivåer samt eventuellt resebidrag för att forskaren ska kunna resa till Sverige.
- En redovisning av hur mottagande lärosäte avser medfinansiera forskaren. Medfinansieringen måste uppgå till minst 30% av de totala kostnaderna.
- I särskilda fall kan ansökningar tas emot efter det att anställningsperioden redan ha påbörjats.

Ansökningar tas emot löpande och skickas per mail till sarsverige@gu.se.

SCHOLARS AT RISK

SWEDEN SECTION

Anställningstid

SAR väddar till medlemslärosätena att erbjuda så långa anställningsperioder som möjligt med tanke på det osäkra läget i Afghanistan. När Stödprogrammet utarbetades hade svenska lärosäten möjlighet att visstidsanställa upp till 23 månader. Detta gjorde att Stödprogrammet skrevs fram för att erbjuda forskarna anställningar om 23 månader. I och med förändrat regelverk som endast möjliggör visstidsanställningar upp till 12 månader, har också förutsättningarna för långa anställningar förändrats vid lärosätena. Det finns dock möjlighet för de lärosäten som exempelvis kan finansiera det första året med egna medel att ansöka om medel för år två. Förutsättningen att kunna samfinansiera anställningen med minst 30% kvarstår dock. Om forskaren får en ny placering vid ett annat av SAR-Sveriges medlemslärosäten kan medel sökas och erhållas ytterligare en gång under förutsättning att det fortfarande finns medel att tillgå.

Beslut om tilldelning

Efter att ansökningarna inkommit granskas de av SAR-Sveriges styrgrupp för att säkerställa att ansökan är komplett samt att kriterierna är uppfyllda.

Det lärosäte som ansöker om delfinansieringen deltar inte i beslutet på grund av jäv. Ansökningar beviljas så länge medel finns. Om söktrycket blir stort kan rutinen komma att utökas med kriterier för prioritering av ansökningar. I samband med beslut om tilldelning ska en överenskommelse mellan mottagande lärosäte och Göteborgs universitet ingås. Denna överenskommelse specificerar detaljer kring medelsanvändning, eventuellt avbrott i mottagandet samt återrapportering. Överenskommelsen förmedlas tillsammans med beslut om tilldelning.

Omföring av medel till lärosätena

Medel rekvireras från GU vid ett och samma tillfälle och kan rekvireras så snart som forskaren kommit till Sverige. För att medel ska kunna omföras ska mottagandelärosäte inkomma med en rekvisition till GU där följande ska framgå:

- Mottagarens namn
- Bankuppgifter
- Organisationsnummer
- Referens

Mottagande lärosäte ska upprätta en särskild ekonomisk verksamhet för anslaget.

Uppföljning till Göteborgs universitet

Eftersom Sida kräver en extern revision av alla nyttjade medel måste mottagande lärosäten anlita en extern revisor för granskning av de beviljade medel. Granskningen ska utföras i enlighet med Sida uppdragsbeskrivning för årlig revision och omfattar både en revision enligt ISA 800/805 samt ett tilläggsuppdrag i enlighet med ISRS 4400. Göteborgs universitet tillhandahåller en mall för den finansiella rapporten. Mottagande lärosäte ska lämna in sin revisionsrapport senast 90 dagar efter att den av Sida delfinansierade anställningstiden har gått ut.

Till redovisningen till Göteborgs universitet ska även utdrag ur mottagande lärosätets huvudbok biläggas där både användningen av Sida-medel och samfinansiering framgår. Skulle det visa sig att de tilldelade medlen inte kommer att förbrukas till fullo, förväntas lärosätet att rapportera detta till Göteborgs universitet snarast för återbetalning av medel.

SCHOLARS AT RISK

SWEDEN SECTION

Redovisning av SAR-Sveriges anslag till Sida

Göteborgs universitet ansvarar i egenskap av medelsförvaltare för en årlig rapportering av medlens användande till Sida med deadline 30 april. Göteborgs universitet anlitar även årligen en extern revisor för en revisionsrapport. Även denna har deadline 30 april varje år.

Slutrapportering av medlen ska vara Sida tillhanda 30 april 2026.